

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASZÁRÚ HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:

Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.

Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:

SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:

HOROVITZ ZSIGMOND.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:

Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

Indolens kormány.

(P.) Bizonyos, hogy az olyan elfogult kormány, mint aminő a jelenlegi magyar kormány, nem törődhetik olyan apró-cseprő dolgokkal, mint amirő egy országos járvány becsempészése, valamint arra sem terjedhet ki figyelme, hogy azok a véres verejtékek kiizzadt milliók, melyek a hadi-budget javára könyveltetnek, tulajdonképpen mire is fordítanak.

A kormány kisebb gondja is nagyobb annál, hogy a kolerát Ausztriából, avagy Boszniából az országba hurcolják és azzal se sokat törődik, ha a sokat vitatott hadihajók legelsejéért, mint amirő a Viribus Unitis 40 milliót fizet ki a hadügyi kormány, jóllehet céljának annyira nem felel meg, hogy rögtön vízrebocsájtása után visszakellett szállítani, az őt építő hajótársaság dokkjába, hogy ott éjtávítsák, hivatalos jelentés szerint „átfessék”.

Mindezeket a dolgokat különben egy Budapesten megjelenő lap útján tudhatta meg az ország s erre azután az egész magyar sajtó, mint egy zenekar fujni kezdte a nótát a kormány indolenciájáról, nemtörődömségéről.

Pedig dehogy is nem törődik a kormány ezekkel a dolgokkal, hiszen azon-

nal elővette cáfoló gépezetét s légből kapott koholmányának deklarálta a jól informált ujság értesüléseit. S ez volt összes intézkedése a kolera járványának becsempészése s az ország millióinak elherdálása ellen.

Küönben ez természetes is.

A kormány minden gondja most oda irányul, hogy az egyesült ellenzék obstrukciós küzdelmét elnyomja s végleg kiszolgáltatassa az országot a kapzsiságában már szinte őrjöngő osztráknak, hogy még az utolsó fillérünket, utolsó csepp vérünket is kiszolgáltatassa, a mindent felfaló telhetetlen katonai molochnak.

Ilyenkor valóban nem kívánható az, hogy a kormány szigorú intézkedésekkel újál szegje egy esetleges országot megtizedelő járványnak, avagy utána nézzen, mi igaz abból, hogy egy nagy hűhóval vízrebocsájtott csekély negyven millióba kerülő hadihajó végeredményben hadi céljaira alkalmatlan s hogy az egész nagy összeg a tengerbe hajítottnak látszik.

Fontosabb az ellenzék hazafias törekvését, tüzzel-vassal megakadályozni, fontosabb minden eszközt megragadni, minden alkalmat kihasználni, hogy az ellenzék kezéből az utolsó érdekeinkért

hüvelyéből kivont fegyvert kezéből kiverje.

A kormány emez indolentiája szakvakkal nem ítélhető el eléggé. Nem méltathatjuk kelőképpen azt a könnyelműséget, melylyel az egész kolerajárvánnyal szemben viselkednek.

Vagy azt hiszi a Khuen-kormány, hogy a magyarok Istene, ahogy eddig, úgy továbbra is gondoskodik az ő kiválasztott népén?

S elegendő preventív intézkedés, ha hivatalos lapjaiban cáfolatot ad ki, hogy nincsen kolera, akkor tényleg már meg is szűnt?!

Isten adja, hogy úgy legyen.

Szívesen hisszük el a cáfolatot, mert hiszen a mi érdekünk elsősorban, hogy ne legyen járvány, mert annak következményeit nem a kormány, mely ellene jobban tud védekezni, hanem mi, szegény adófizető polgárok sanyienők meg leginkább s elsősorban. De attól félünk, hogy kedves szomszédaink ravasz ajánlékát meg ne kapjuk s akkor azután hiába mosakszik a kormány hivatalos szócsövein keresztül, mindenki tudni fogja, kit terhel a felelősség s kit kell majd kérdőre vonni mindazokért az erkölcsi s anyagi károkért, mit a járvány becsempészése egyeseknek s az országnak okozni fog.

Mikor az erdő hallgat . . .

Irta: SZ.

Csodálatos rajongó állhatatossággal ragaszkodom az emlékeimhez. Az öreg, mohos multakat itt melengetem a szívem tüzén. A szívemen, amelynek szeretettől teljes dobogását olyan kevesen érzik már. Sokszor kimeresztett szemekkel bánulom a jelent, de annak gyorsan váltakozó jeleneit nem látom, legjelentősebb eseményei úgy futnak el a fejem felett, hogy nyomot sem hagynak a lelkiütemen.

Ha szólnak hozzám, szórakozott válaszokat adok, azt hiszik gyakorta, hogy siketséggel, — vaksággal vert meg a sors.

Pedig minden érzésem ép, csak le van kötve korábbi események által, elmúlt dolgok miatt.

Ha csöndesen elpihenek a kávéházi asztal mellett, visszazárl a lelkem a multba s eszembe jutnak olyan történetek, melyek avasak a régiségtől, kriptaszagúak, de nekem drágábbak mindennél. És mikor az új emberekhez a a legegésebb, a legkíméletlenebb vagyok, — ugyanakkor sok régi emberek emlékét nyájasan simogatja körül az én szívem szeretete.

Különösen azokét, akiket régen eldobott a sors mellőlem s akiket nem láttam viszont többé azóta és még különösebben a holtakét. Nagyon szeretem a halottjaimat, akik meghaltak, mielőtt kiábrándulhattam volna belőlük...

Sokszor, mikor komolyan gondolkodom az életéről, úgy érzem, belőlem hiányzik valami, a mi pedig feltétlenül szükséges az élethez, mely-

nek savát, borsát adja. Ami régen meg velt bennem, aminek köszönhetem a multakhoz való ragaszkodásomat, ami kicsiholja a szívemből a szeretet melegségét.

És mikor sokáig gondolkodom a különös körülményeken, arra a meggyőződésre jutok, hogy nem hiányzik belőlem semmi, sőt.

Azok a tapasztalatok, amelyek vastag kéregben tapadtak rá szívemre, azok határolják el a multat olyan élesen a jelentől.

Ami a kérgen alól maradt, annak zamatja van, színe van, melegsége van, ami a kérgen kívül esik, az szintelen, iztelen, élettelen zürös zavarossága embereknek, eseményeknek.

És szomorú, nagyon szomorú, hogy azon a kérgen nem jutnak keresztül a színek, illatok, melyek csak a multakat lengik, sugározzák körül. És a multak miatt gyakorta nem látom a jelent.

Kora tavasszal rendszeren én vagyok az első, aki megvallom soha meg nem szűnő, örök szerelmemet a természetnek. Emberszem meg nem látta akkor az erdő fainak katonás rendben sorakozó rüggeit, mikor én már rég barátságot kötöttem azokkal.

A fölengedett talaj langyos párázataiban kint a szabadban, erdők, mezők járatlan útjain én füröszttem meg először arcomat s az ébredő természet sejtelemserű zsongását rendezesen én fordítom le a lelkemnek, érthető szavakra.

A harasztot nem törli még keresztül a vas akaratu pázsit selgyes fűszála, melynek ereje nagyobb minden emberi akarathoz s az első

tavaszi napsugárban megszületett nünükét én köszöntöm először fűtthymnusszal, melybe beleolvad szívemnek minden érzése.

A keblem ilyenkor teleszívom életkedvvel az idegeimet a természet iránti rajongásom acélozza s valami csodás erőt érzek magamban, szinte azt képelem, hogy ez első, a szabad természet szűkebléről leszakított virág általma alatt s valahol az út mentén letört fűzfa vesszővel meg tudnám harcolni a legádázabb ellenséggel a harcót s diadalra tudnám juttatni mindazt, aminek igazság szerint győzni kellene itt a rossz levegőjű, durva kőfalak közt is. . . .

Tegnap sirtam... Hosszu idők után először. Sirtam anélkül, hogy könnyeim lehullottak volna az arcom sűrű barázdáin... Sirtam a lelkemmel...

Régen készülődtem az első tavaszi sétára. Sokszor mar neki indultam, de még ki sem értem a kőházak közül, már visszafordultam. Végre tegnap neki vágtam a határnak, pedig valami ismeretlen érzés, mintha a kabátom szárnyánál fogva vissza tartott volna.

Kiértem az erdőre, melynek minden zugát ismerem.

Ösmerős előttem a bokor, melynek alján az első pillangót fogtam, az öreg tölgyfa, amelynek kérgebe az első leány nevet bele karcoltam, a kis félkörben hagyott tisztás, ahol először almodtam nyitott szemekkel sok földi hiúságok, színes reménységek szálaiból szőtt ködképeivel.

A képviselőház ülése.

Szavazó nap.

A t. Házból.

A mai nap megint a technikai szavazások napja; szavaznak a különböző kérvények hovatulása dolgában, aztán megint szavaznak és megint szavaznak.

A kormány teljes erélytelenséget és reményvesztéséget jellemzi, hogy már ő maga sem hiszi, hogy a véderőjavaslatok tárgyalására valaha sor kerül. A Házból eltűntek a szakreferensek, szakérdeklődők, honvédelminiszteriumi tanácsosok, törzstisztek és főtisztviselők, maga a miniszter is gyet gondolva, nyaralni ment. A Házban délig a kormányt egyedül Karácsonyi államtitkár képviselte, délben besétált még Székely miniszter.

A holnapi nap napirendje: Eitner Zsigmondnak az összeférhetetlenségi törvény módosítására szóló indítványának megokolását tüzték napirendre, de mert Eitner hirtelen elutazott, táviratban kérte, hogy megokolásait halasszák későbbre. Az elnök kijelentette, hogy ezt meg fogja tenni.

Mindössze ennyi történt ma. És hogy szavaznak és szavaznak.

Részletes tudósításunk a következő: Berzeviczy Albert elnök egynegyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök bemutat hat feliratot a katonai javaslatok ellen és az általános, titkos választójog mellett. Ezeket a feliratokat GGyürüs, Bezeréd, Nagykorpona, Tilaj, Mányosfa és Padár községek terjesztették fel. Javasolja, hogy a feliratok részben a Ház asztalára tétessenek le, részben pedig adassanak ki a kérvényi bizottságnak.

Ráth Endre kéri, hogy minden felíratra külön-külön tétessenek fel a kérdés és mindegyikre nézve ellenindítványt nyujt be, amely szerint a különböző bizottságokhoz adassanak ki a feliratok.

Hajós Kálmán: Ne a sóhivatalnak! (Élénk derűtség. Zaj.)

Felkiáltások balról: Maguk menjenek oda!

És eltévedtem. Valami idegen, soha nem látott helyekre kerültem, ahol a lehullott tükés száraz galyak vékony cipőmon keresztül feltörték a talpamat, iromba alaku nyálkás rügyezésbe hajlott bokrok megtépték a ruhámat, véresre korbácsolták a kezemet, a tölgyek — kérgén hangyaiszap folyt végig. Meztelen testü föld-bogarak sétáltak omhán a zörgő harasztban, a galyak közt szót poros pókhálókból pocakos pókok leselkedtek áldozataikra. — A rothadásnak indult száraz levelek, mikor száraz felületüket megbolygattam a sétatálcámmal, dohos szagot árasztottak...

Bármerre mentem, ugyanezen kép fogadott. Az ibolyás mezők virágait bizonyára learatták kufárkodó kezek, a piac számára, ahol garasért árulják a virágok költészetét.

Ma'j figyelni kezdtem. Vártam a régi zsongást, az erdők beszédét, az ébredő természet himnuszát, zsoldár szavát, és dicséretét az élet gyöngyöireiről, szépségeiről.

És csak valami zürös chaosz volt, amit hallottam, melybe belerikoltott kellemetlen hangjával valami rekedt hangu harkály.

Érezem, hogy nem hiányzik belőlem semmi, ami a létfontartáshoz feltétlenül szükséges, egy embernek.

Tudatában vagyok annak, hogy mikor vegyek magamhoz táplálékot, hogy mikor óvjam testemet a hidegtől. Valami csodás erő hajt a kötelességteljesítésre, enyéim felett védőleg tárom szét karjaimat, ha a veszedelem fenyegeti őket, Tudom mit kell csinálnom, hogy mosolyogjak, ha mulhatatlanul mosolyognom kell.

Csupán a szememmel nem tudok kibékülni, csak a lelkem tökéletes a tisztánlátásban. És a szívemet teszi nagyon erőssé az a hosszú tapasztalatokból formált vastag kéreg.

Elnök jelenti, hogy Gyürüs község felíratára nézve husznál több képviselő névszerinti szavazást kér. Ezt elrendeli. Öt perc szünet után megtörténik a névszerinti szavazás, amelynek eredményét a következőképpen hirdeti ki az elnök: Igennel szavazott 115, nemmel 16 képviselő, a Ház tehát 99 szótöbbséggel az elnöki előterjesztést emeli határozattá.

Az elnök az eredmény kihirdetésénél egy pillanatra eltéveszti a számarányt s a hiányzó 325 képviselő számát mondja a nemmel szavazóknál — a mi élénk derűtséget — az ellenzéken pedig nagy meglepetést keltett.

A teremben lévő néhány szélsőbali képviselő nagy csodálkozással nézett körül: hogy lehet az, hogy egyszerre olyan sokan vagyunk?

A következő négy felírat feletti határozat hozatalnál husz-husz képviselő névszerinti szavazást és annak a következő ülésre való halasztását kéri.

Padár község feletti határozat hozatalnál megint névszerint szavaznak.

A Ház ez esetben 111 szavazattal 13 ellenében az elnöki előterjesztést fogadja el.

Telegdy József betérjeszti ezután a hetedik bíráló bizottság jelentését, mely szerint Kristóffy József a végleg igazolt képviselők sorába iktattatik.

Felkiáltások jobbról: Kár!

Következett napirend szerint a szavazás a kassai polgárság kérvényére vonatkozó elnöki előterjesztés és Lovászy Mártonnak ezzel szemben beadott indítványa felett.

A Ház természetesen ebben az esetben is az elnöki előterjesztést fogadta el és mellőzte az ellenindítványt.

A pillszántói polgárság kérvényére vonatkozó elnöki előterjesztést ugyancsak határozattá emelte a Ház és elvetette Lovászy ellenindítványát.

Magánhivatalnokok, kereskedő-alkalmazottak helyzete.

Egyöntetű munka.

A szociális kérdések visszatérhetatlannul vannak előtérbe. Hasztalan küzd ellenében az az osztály, melynek érdekében áll, hogy minél kevesebb új dolgot adjon a ogtalannak, — mert azzal saját jogaiból kell 'áldoznia, napról-napra erősebb hangon követelik a jogokból kizártak, a jogok bástyái közé fel nem vettek, igazukat s bizonyos, hogy sokáig elzárkózni jogos kívánalmaik elől már csak azért sem lehetséges, mert a gyengék szervezetekkel erősítik meg posíciójuk, miáltal az félelmetes hatalomná növi ki magát.

Hogy mik a szervezetek, arról azt hiszem nem szükséges bővebb magyarázatokkal szolgálni. Mindenki tudja, a szervezetekbe tömörült munkások hatalmát s hogy a szervezetekkel szemben még a hatóságok is erőtlennékné bizonyultak. A munkásság ma már semmi esetre sincsen védtelenül kiszolgáltatva a töke hatalmának, mert annak erejével szemben szervezetekbe tömörült s amíg a töke egy irányban ható erőt képvisel, addig a munkásság szervezetekbe tömeg erejükkel ellensúlyozzák annak nagy hatalmát.

A munkások sorsa tehát az egész kulturvilágban az utóbbi időkben nagy változásokon ment keresztül. Még nálunk Magyarországon hol minden csak akkor történik, amikor azt a külföld már régen elfeledte, még nálunk is a munkásság szervezetekben érdekeiket kellőképen tudjákérvényre juttatni.

De amíg a munkások agitáció, gyűlések és sok, nagyon sok szónoklat révén megtudta teremteni a maga mentsvárát, a szervezetei, addig társadalmunk legnagyobb része s mond-

hatnok talán legintelligensebb osztálya még nem tudta megteremteni azt az erőközpontot, mely az ő érdekeinek védelmét, javának előmozdítását szolgálja.

A hivatalnokok, különösen a magánhivatalnokok, a kereskedelmi alkalmazottak még mindig védtelenül ki vannak szolgáltatva munka adóiknak. Ha véletlenül valamely fellebbvalónak nem tetszik egyik alantás tisztviselőjének külseje, ez már eegendő ok arra, hogy annak előmenetele gátoltassék, esetleg arra is, hogy onnan, ha csak pragmatikával szabályozva nincsenek inézessék. A munkások a jogtalan elbocsájtást bojkottal torolják meg. De vajjon minő bojkottot rendeznek a magánhivatalnokok, avagy a szegény kereskedelmi alkalmazottak, ha egy társukon jogtalanság esik? Ki torolja meg az igazságtalanságot, ki fenjiti meg s mivel a basáskodó főnököt.

Műndezek nem új kérdések s velők már igen sokat foglalkoztak az irodalom s szöszék minden válfaján. Aktuálitást most talán az kölcsönzött neki, hogy a kereskedelmi alkalmazottak a fővárosban próbálkoztak a nyolcórát zárórával s az egyöntetű munka behozatalával, de azzal a munkaadók maradisága s conservatismusa miatt, kudarcot valloztak.

Szomoru szociális életünkre mindensetre az, hogy épen azok, akik az elismerést, érdekeik istápolását s elősegítését a leginkább megérdemelnék, a magánhivatalnokok s kereskedelmi alkalmazottak képesek legkevesebbet saját érdekeik megóvására, létért való küzdelmük könnyítésére tenni.

A társadalom kötelessége lenne az egyöntetű munka s pihenés idejének megszabását elősegíteni, a társadalomnak kellene kezére járni ezeknek a pártáknak, hogy végre az ő életük is élet legyen s ne rabszija fűzött rabszolgák singylődése.

De vajjon képes-e a mi társadalmunk arra, hogy saját kényelméből a minimálisat feláldozza egy osztály érdekéért, amely osztály az ő szolgálatára van teremtve, sikra szálljon.

(F. E.)

A munkás élete.

Huszezer koronás kártérítési per egy huszárszázados ellen.

Az aradi kir. törvényszék polgári iktatójába egy rendkívül érdekes kártérítési pör érkezett. A keresetet egy államvasuti munkás adta be egy aradi huszárszázados ellen.

Két évvel ezelőtt történt, hogy Ursprung Rudolf, a 12. Edvárd-huszárezred századosa auttomobiljával elgázolta Megyeri Mátyás vasuti munkást. A szerencsétlenség a simándi-uton történt. A kapitány sebesen rohant gépkocsijával, de Megyerit, aki az országút közepén haladt, már messziről észre vette, és a százados erős túlköléssel figyelmeztette a munkást a kitérésre.

A munkás ment-e lassan félre az utból, vagy az automobil haladt olyan sebesen, hogy a munkásnak nem volt elég ideje kitérni, nem tudni, elég az hozzá, hogy a gépkocsi keresztülgázolt Megyerin. Az automobil még egy tíz méternyire tovább siklott, ekkor Ursprung megállította a gépet, kiszállt belőle és a munkás segítségére sietett, aki vérben fetrengve, eszméletlenül feküdt az uton.

A kapitány a munkást sofförje segítségével befektette az automobilba és bevitte az aradmegyei kórházba. Körülbelül egy fél évig feküdt Megyeri súlyos sérüléssel a kórházban. Az orvosok a leggondosabb ápolás alá vették és ilyen ormán sikerült megmenteni az életnek. Maga a százados több ízben meglátogatta a kórházban a vasuti munkást akinek az ál-

apota felől mindig melegen érdeklődött.

Amikor már Megyeri annyira jobban lett, hogy elhagyhatta a kórházat, felkereste a századost, akivel egyezséget akart kötni, mivel egész életére munkaképtelenné lett az automobil katasztrófa következtében. Usprong kapitány szívesen bocsájtkozott tárgyalásba a munkással, de a kért összeget soknak találta. — Többször ajánlatot tett Megyerinek a kiegyezésre, de a munkás álhatalosan megmaradt husz ezer korona követelése mellett.

Usprong százados nem volt hajlandó ennyit fizetni, miéért is Megyeri egy huszezer koronás keresetet adott be a Juszárkapitány ellen. A kereset indokolásában elmondja Megyeri, hogy önhibáján kívül történt meg vele a szerencsétlenség, amely egész életére nyomorékká tette.

Az edelényi vérengzés.

Tagad a gyilkos

Az edelényi rémes gyilkosság ügyében a csendőrség ugyancsak derekas munkát végzett. A cigányokat hiába gyanúsították a gyilkossággal, hanem egy asztaloslegény követte el minden valószínűség szerint és pedig, mint jelentettük, rablási szándékból. Az elvetemült embert Regula Edének hívják.

Rengeteg sok a gyanúok mellett, hogy ő a gyilkos. Regulát letartóztatták.

A gyilkosság színhelyétől nem messze egy balátát találtak, mely az öreg Regula asztalos műhelyéből került ki bizonyára.

Tudósításunk a következő:

Ujabb részletek.

Regula Edét, aki a csendőrök vallatására egyre tagadott, tegnap este beszállították vasraverse a miskolci ügyészség fogházába.

Regula Ede az egész éjszakát ébren töltötte. Testben megtörve, fejét a tenyerébe hajtva virasztott és többször hangosan felzokogott. Ma délelőtt kilenc órakor felvezették dr. Kalocsay Kálmán vizsgálóbíró elé, de a bíró előtt is tagadta a rettenetes gyilkosságot. Nem akarja beismerni, hogy a fejsze az övé, hogy a fejszén talált rongydarab beleillik a köténye hasításába. Remegve egyre csak azt ismétli:

— Nem én voltam! Nem én voltam!

Arra a kérdésre, hol volt a végzetes eseten, nem tud válaszolni, a pénzről, amelyet elköltött és amelyet nála találtak, szintén nem tud felvilágosítást adni.

Ma délbe Regula Imre apját fogják szembesíteni a gyilkossal, aki a csendőrök előtt a fejszéről azt valotta, hogy abban a saját fejszét felismeri.

A rendőrségen megjelent egy miskolci borbély, aki igen érdekes vallomást tett. Előadta, hogy a gyilkosságot követő napon, kora reggel megjelent az üzletében egy rendkívül izgatott egyén, akinek személyleírása teljesen ráillik Regula Ede asztalosságára, aki egy karosszékbe vetve magát, idegesen mondta: Borotváljanak meg, de gyorsan. Vasutra akarok ülni.

Borotválkozás közben feltűnt, hogy az idegen nyaka tele van aludt vérrel. Mikor megkérdezték tőle, azt felelte:

— Feltörte a gallér a nyakam, nagyon érzékeny bőröm van!

A vért szivacsos letörölték, s Regula fizetés után szinte futva menekült az üzletből.

Regulát szembesítették a borbélylyal, de ő tagadta, mintha Miskolcra borotválkozott volna.

Érdekes, milyen ellenséges a viszony Edelény és Miskolc között. A csendőrség például a világ minden kincséért sem értesítette vol-

na a miskolci rendőrséget. Reggel öt órakor fedezték fel a rémséget, a miskolci rendőrség pedig csak délután négy órakor tudta meg idegen emberektől, hogy Edelényben a korcsmárost és családját lemészárolták. A csendőrség féltékeny a rendőrségre, másképen nem magyarázható az eljárás, hiszen kötelessége lett volna a csendőrőrsparancsnoknak, hogy telefonozzon Miskolcra, különösen az első percekben, amikor a cigányokat gyanúsították és közülök tizenkettőt el is fogtak, hogy rövid idő alatt kikutathassák, merre haladtak Miskolc körül a karavánok. A csendőrség azonban önmagának akarta a dicsőséget.

— Ez nem tartozik a rendőrség hatáskörébe, ez a mi dolgunk!

A nyomozást folytatják Regula Ede barátai ellen is. Mert a csendőrség képtelenségnek tartja, hogy a cingár legény egy maga vállalkozott a többszörös gyilkosságra. A csendes borsodmegyei községben akad egy-két elvetemült ember, akik segítségüket nyújtják a legihetetlenebb gonoszokhoz. A rendőrök abban a hitben vannak, hogy Regula és bűntársai esküt tettek, hogy egymást semmi körülmények között, még ha akasztófa is jutna valamelyiküknek, el nem árulják.

A szerencsétlen Czeizler Ilona még most is, negyvenöt órával az operáció után, eszméletlen állapotban fekszik a miskolci Erzsébet-kórházban. Kihallgatni még mindig nem lehetett. Mesterséges táplálékkal és légzéssel tartják őt életben.

Az öreg Regula vallomása.

A letartóztatott asztaloslegény apját, id. Regula UEdét felkereste Az Est munkatársa, egykedvűen, minden izgalom nélkül beszél az esetről.

— Most jövök a csendőrségről — mondta az öreg — ott is elmondtam, hogy nem jó fából volt faragva a fiam. Ha ő volt, akaszták fel! Bánom is én. Megmutattak ott egy fejszét, azt mondják, hogy azzal verte agyon Czeizleréket. Biz az meglehet, hogy enyém a fejsze. Olyan, mintha az enyém volna. Nem tudhatom biztosan, hogy hiányzik-e, mert a műhelyemben sok szerszám van.

Mindent teljes nyugalommal mondja el az öreg Regula, de azért nem tudja eltitkolni, hogy fáj neki a szegyen, amelyet fia hozott tisztességben megöszült fejére.

Az áruló vasuti-jegy.

Vasárnap reggel az első helyszíni vizsgálat alakalmával egy Miskolcra Edelénybe szóló második osztályú jegyet találtak a véres szobában. Ma ismét találtak egy vasuti jegyet Regulánál. Ez is másodosztályú, csak hogy ez Edelényből Miskolcra szól. A két jegyből azt következteti a csendőrség, hogy a cinkosával Miskolc és Edelény között egy közbelső állomáson találkozott, ahonnan együtt folytatták az utat Edelénybe.

Regula a jegyekre vonatkozólag nem tud elfogadható felvilágosítást adni.

Mikes János edelényi járásbíró, aki a helyszínen mint vizsgálóbíró vezeti a vizsgálatot, úgy nyilatkozott, hogy biztosra vehető Regula bűnössége.

— Csak tagadni tud, — mondta a vizsgálóbíró — a folyton szaporodó bizonyítékokkal szemben azonban képtelen védekezni.

A nyomozás mindamellett még napokig el fog tartani, főleg az állítólagos tettestárs, vagy tettestársak után. Az bizonyos, hogy ez irányban eddig minden gyanu laptalan volt, mert ma délelőtt, mikor ezt a tudósítást írjuk, egyedül Regula Ede van fogságban.

Czeizler Gizella meghalt.

Késő éjjel azt a távirati hírt kaptuk, hogy a szerencsétlen Czeizler Gizella meghalt.

Tiz korona története.

Répalopás az iskola javára.

Ebben az országban hozzá lehetünk szokva a legkülönbözőbb furcsaságokhoz. Tiz korona történetét fogjuk itt elmondani, érdekes és tanulságos. Kérdés a történetből, hogy a legrosszabb cselekedetet is jóra lehet fordítani s hiába van az egyik emberben valami jó szándék, a másik a maga praktikájával lerontja azt.

Maga az eset jelentéktelen. A történet öt esztendővel ezelőtt kezdődött. Csupán annyiban áll a kezdet, hogy egy Rojt községbeli ember, bizonyos Lukács Demeter megdézsmálta Asztalos Pál pusztatamási birtokos répalopóját. Ezen a földön Lukács Demeter feles volt. Annyit jelent ez, hogy a birtokos földjét beveti, megmunkálja Lukács Demeter s mikor behordják a termést, a fele az övé. Bár a feles asaját magáét is lopja, ha a termésből időelőtt hazavisz, mégis lopás az. Amiért szigorú büntetés jár. Asztalos Pál rajta érte Lukács Demetert a répalopáson — de nem jelentette fel.

— Ha feljelentek — mondta a birtokos, nagyon megbüntetnek. Fizess hát a falubeli iskola javára tiz koronát az egyházközségnek kezeihez, akkor még jót is teszel és megnevelsz a büntetéstől.

Lukács Demeter megköszönte a birtokos jószágát, aki meg viszont kikötötte, hogy a tiz korona lefizetéséről neki írást hozzon. Pár nap múlva meg is jelent Pusztatamásiban Lukács Demeter és hozta az írást, amelyben az állott, hogy a rojti egyházközség előtt kötelezte magát Lukács Demeter, hogy az ottani gör. kel. iskola céljaira le fogja fizetni a tiz koronát.

Asztalos Pált az vezette, hogy a határban elkövetett kihágások, károk tetteseit rákényszerítse a saját falujukban fennálló iskola támogatására. (Ezt a példát bizony sok helyen érdemes volna utánozni.) Rojton azonban ez a kísérlet nem vált be. És pedig azért, mert Lukács Demeter most öt év múltán sem fizette be az egyház pénztárába a tiz koronát. A pappal, az egyházközséggel ugyanis rokonságban van Lukács Demeter és így nem igen sürgette senki az iskola követelését. Most aztán, hogy az iskolához mégis csak eljusson a pénz, Asztalos Pál feljelentést tesz a nagyváradi gör. kel. szentszéknél a rojti egyházközség ellen a 10 korona körül tanúsított hanyagsága miatt.

A hármas ikrekről.

Egy debreceni kereskedő véleménye.

Egy fővárosi cég régi utazója éppen az ugynevezett tavaszi vidéki körútra indult, amikor csudálatosan bő családi öröm érte: a felesége hármas ikrekkel ajándékozta meg.

Helyette a cég egyik főnöke indult hát utnak és a vidéki városokban az ismerős kereskedőknek mindenütt elmondta, miért kellett Strassernek otthon maradnia.

A régi kuncsaftok mind nagyon érdeklődtek persze Strasser nagy esete iránt, egyik-másik táviratilag is gratulált az utazónak, akihez olyan nagyon kegyelmes — vagy inkább: kegyetlen volt a gólya.

Csak egy debreceni kereskedő hallgatta gúnyos mosollyal a főnököt, amikor az előadta Strasser esetét.

— Ugy kell neki, ugy kell neki! — kiáltotta örvendezve.

A főnök elcsudálkozott.

— Ugy kell neki? Na, hallja, maga külö-

nős ember! Mindenki sajnálja a szegény Strasert, mert hármas ikrekei születtek, és maga — még azt mondja, hogy úgy kell neki?!

— Persze, hogy azt mondom! — felelte a kereskedő. — Hadd tudja meg végre, az a gazember, hogy milyen bosszuság az, ha az ember egyet rendel és hármát kap!

A város fuvarozási vállalata.

A kiküldött felügyelő bizottság alakuló ülése

A városi közgyűlés tudvalevőleg úgy határozott, hogy a mostani fuvarozási vállalatot házi kezelésbe veszi s kiküldött egy bizottságot, hogy a miniszter által már jóváhagyott szabályzat alapján, az 1912 év január 1-től kezdve létesítendő új városi vállalat ügyét készítse elő, olyanformán, hogy a város egy minden tekintetben modern intézethez jusson, amellyel a közönség úgy közegészségügyi, mint köztisztasági szempontokból meglegyen elégedve s a szeméthyordás, utcatakarítás, hóhordás stb. tekintetében a mostani anomáliák megszűnjenek.

A kiküldött felügyelő bizottság ma tartotta meg alakuló ülését, amelyen kiegészítette magát több új taggal.

Az ülésen Kovács József elnökölt, s jelen voltak Tüdös Kálmán főorvos, Körner Adolf tanácsos, Aczél Géza főmérnök, Kondor Kálmán Poroszlay László és Tóth Emil tagok.

A bizottság elhatározta, hogy az felhívja a tanácsot, hogy intézői állásra hirdessen pályázatot, de választás előtt a bizottság véleménye meghallgatandó.

Elhatározták, hogy kérni fogják a tanácstól Rostás István rendőrfőkapitánynak a bizottságba való besorozását.

A vállalatnak intéző telepe a Gilányi-laktanya mellett lesz, lerakódó helye pedig a Sinter-telepen.

Debrecen tűzbiztonsága.

Gyártelepek a városban.

A legutóbbi városi házi s a tegnapi Hatvan-utcai tüzek indokoltá teszik, hogy foglalkozzunk egy kicsit Debrecen város tűzbiztonsági viszonyaival, hogy figyelmébe ajánljuk Rostás István rendőrfőkapitány urnak az e téren tapasztalható immáron tűrhetetlen állapotokat.

Jó lesz, ha a főkapitány ur e téren is fejt ki némi buzgóságot.

Mert igazán csodák-csodája, hogy Debrecenben az idei bőségben nagyobb szabású tüzesetek nem fordultak elő s hogy egész utcák is nem égették.

Tessék csak egy kis körutat tartani a városban s megnézni az ipartelepeket, bent a legforgalmasabb utcákon. Példát nyújtott most a Hatvan-utcai tüzeset, hogy milyen állapotok uralkodnak e tekintetben s hogy mennyi tüzfészék húzódik meg szerényen még a belvárosban is.

Egy izben épen e lap hasábjain fejtettük ki, hogy ezeket az ipartelepeket ki kell telepíteni a városból.

Egyik helybeli gyár a városban kívül kért egy rozoga épületet és körülötte levő telket, hogy gyárát kitelepítthesse, mert a fokozott forgalomra tekintettel, maga a tulajdonos belátta, hogy gyárát bővíteni kell s azt itt benn a

városban nem tudja közbiztonsági szempontoknak megfelelőleg bővíteni.

Nem adták oda neki a telket s maradt minden a régiben. Pedig ha ott tűz ütne ki, bizonyára leégne az egész városrész.

A múlt években egy asztalos ipartelepén támadt tűz, nemrégiben egy rozoga raktár hamvadt el, melyben a leggyulékonyabb anyagok voltak felhalmozva, anélkül, hogy a tűzbiztonsági követelmények a legtávolabbról betartottak volna. Szerencsére porig égett és most pompás raktárhelyiség épült a helyén.

Itt az ideje tehát, hogy e tekintetben tegyünk valamit. (—)

UJDONSÁGOK

A 'Debrecen' szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a. Telefon 412.

Amerikai tudós Debrecenben. Nánássy Lajos, amerikai clevelandi ref. lelkész, aki valamikor a debreceni theologiai fakultásnak volt kiváló hallgatója, s akit rokoni kötelek fűznek Debrecenhez, levelet írt Kovács József polgármesterhez, amelyben bejelenti, hogy a napokban érdekes vendége lesz Debrecennek Davis R. Jenő amerikai tudós professzor — akit kér szívesen fogadni. A tanács tagjai a tudóst szívesen fogják vendégül látni s kalauzolásáról gondoskodni fognak. Davis Jenő meglátogatja a Hortobágyot is.

Az Emke jubileuma és Debrecen. Megirtuk, hogy az Erdélyi Magyar Közművelődési Egylet most üli fennállásának 25 éves jubileumát. A városi tanács elhatározta, hogy K. Tóth Mihály kulturtanácsossal képviselteti magát.

A városi közevetvám ügyében a tanács felírt a miniszterhez, hogy az erre vonatkozó miniszteri határozat hatályát hosszabbítsa meg. A miniszter leírt a tanácshoz, hogy csak a most felterjesztett közevetési program jóváhagyása után fog e tekintetben intézkedni.

A debreceni Szállodások, Vendéglősök, Kávésok és Korcsmárosok Ipartársulata f. hó 10-én délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart, Márkus Jenő elnöklete alatt. A gyűlés helye: Dreher söresarnak «Virágterme.» A tanácskozás tárgyai: 1. Elnöki előterjesztés az országos vendéglős egyesület átirata, a debreceni zárórak ügye; és a Francois Lajos 500 koronás alapítványa tárgyában. A szakiskola segélyezési ügye. Folyó ügyek.

Öngyilkosság. Tegnap Neumann József né hajdusoboszlói polgárosszonyt már régóta kinozza makacs szivbaja. A szerencsétlen asszony többször emlegette, hogy nem bírja már sokáig, végezni fog magával. Hozzátartozói hiába próbálták vigasztalni, az asszony hajthatatlan maradt. Sötét szándékát aztán tegnap hajította végre. Bezárkózott szobájába és szíven lőtte magát. Mikor rá akadtak, már nem volt benne élet. A városban nagy a részvét a tragikus véget ért asszony iránt, aki nagy családot hagyott hátra.

A szerelem halottja. Hajduböszörményben egy fiatal tizenhét éves leány tegnap, amíg szülei nem voltak otthon, felakasztotta magát. Orosz Margitnak hívják a fiatal öngyilkost, aki a falusi vadvirágok hagyományos rajongásával szeretett egy legényt, aki azonban nem viszonozta érzelmeit. Ezért vetett véget életének. Tegnap reggel még jó kedvet mutatott, dalolva öntözte meg a kertet, a virágokat, szülei pedig semmi rosszat sem sejtve, elmentek a tanácsára. Csak a kis Juli huga maradt otthon, akinek szemeláttára elővett egy ruhaszárító kötelet és a mestergerendára felakasztotta magát.

Gyermekgyilkos anya. Megirtuk, hogy egy fiatal ohattelekházi asszony, Tolvaj Jánosné ujszülött csecsemőjével páratlan kegyetlenséggel bánt el, elvágta ugyanis annak nyakát egy konyhakéssel. A kir. ügyészség által elrendelt nyomozás azonban szenzációs eredménnyel járt a rémes gyilkosság ügyében. Az orvosi vizsgálat ugyanis megállapította, hogy Tolvaj Jánosné teljesen önkívületi deliriumos állapotban követte el tettét. Még a vizsgálat alkalmával is olyan óriási láza volt, amely kizárja a józan megfontolás lehetőségét. A szerencsétlen asszony különben már régóta súlyos ideggyógyászaton szenved. Gyermekeinek a szülésével járó fájdalmat betetőzték a baját és végképpen megfosztották józan esztétől. A megindított vizsgálat megállapította azt is, hogy Tolvaj Jánosné még a rémes tett elkövetésének az éjjelén az udvaron levő kutba ugrott. Ugy húzták ki onnan a javveszékelseire elősiető szomszédok. A vizsgálat által megállapított tényállásnak megfelelően — Tolvaj Jánosné ellen a kir. ügyészség megszüntette a további eljárást. A súlyos elmebeteg asszonyt különben hivatalból fogják valamelyik gyógyintézetbe szállítani, amíg állapota annyira javul, hogy ezt életveszély nélkül lehet megtenni.

Öngyilkosság a temetőben. Ma reggel egy öngyilkos férfi holttestére akadtak a farkasréti temetőben. A szerencsétlennek már hideg teteme mellett egy revolvert és egy levelet találtak. A levélben ezt írta az öngyilkos: «A nevem Hans Pál negyven éves bádgossegéd vagyok. Meguntam az életemet. Temetésem pap és minden szertartás nélkül menjen végbe. — Minden hagyatékom ez a revolver: kitelik belőle majd egy deszkakoporsó! Ertesítsék kíméletesen halálomról szüleimet.» A rendőrség tudatta Hans Pálnak a Szigetvári-utca 26. sz. alatt lakó szüleiivel a szomorú hírt.

Nádudvar kasszáját feltörték. Az éjszaka Nádudvaron a község házába ismeretlen tettes betört s a kasszát felfeszítvén, 460 korona készpénzt ellopott. A tettest keresik.

Építenek a bankok. A nagyszöllősi Ungocsi Takarékpénztár-Egyesület a város legszebb helyén nagyszabású székházat épített. Fejér és Ritter debreceni okleveles építésszek készítették a terveket és fogják a művezetést is ellátni. Az árlejtésen résztvevni óhajtok Szent-Anna-u. 51. sz. alatti irodájukban kaphatnak közelebbi felvilágosításokat és a költségvetési kivonatokat is ott szerezhetők be.

Földet tömött a gyermeke szájába. Mikola Zsuzsánna mezőhegyesi leánynak gyermeke született. A hajadon anyának terhére volt a csecsemő, ezért földet tömött a szájába, amíg a gyermek meg nem fulladt. Akkor a holttestet elrejtette egy kofferbe. A szomszédok megtudta a bűnös titkot és jelentést tettek a csendőrségnek, amely letartóztatta a keményszívű anyát. Mikola Zsuzsánna beismerte a bűnét, mire Szegedre szállították az ügyészség fogházába.

A nap halottjai. A tegnapi napon elhaltak: Körösi Jánosné ref. 76 éves, Arva Erzsébet ref. 2 hénapos, Seres István ref. 83 éves.

Tengerre magyar! Mondotta a nagy Széchenyi István. Ezt a mondást ma így módosíthatjuk: Széchenyibe magyar! Tudniillik a Széchenyi-Mulatóba, ahol minden este a legkellemebb szórakozást találja Debrecen intelligens közönsége. Ma este új tagok fellepte, új műsorral.

A Meteor Villamos Színházban ma új műsor, kezdete köznapokon pont 9 órakor.

Az osztálysorsjáték mai kiadásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

90.000 koronát nyert:	92079.
30.000 koronát nyert:	65260.
20.000 koronát nyert:	45092.
5000 koronát nyert:	83666.
2000 koronát nyertek:	12758 15921 34112
45871 69104.	
1000 koronát nyertek:	7320 11246 34621
51291 89537.	
500 koronát nyertek:	266 435 2338 2890
3269 3409.	

Inger Szolimán pezsgője.

2600 koronát elloptak tőle.

Az egyesült szomáli és kimpányi földrészek fenséges alkirályáról Emir Suleyman ibn Inger Abdullahról, vagy ahogy polgári magyar nevén hívják, Inger Szolimánról mindig érdekes és rendkívüli élményei révén szólal meg a hirharang.

Nagystilű ember a kimpányi uradalom gazdája, csak az a baj, hogy falusi magányában az istenadta népre pazarolja el pompás ötleteit. Fenséges ur és a fenséges nép sehol e kerek világon olyan bizalmas jólábon nem állanak egymással, mint éppen a dinasztiai történetében oly előkelő helyen szereplő Papmező-Kimpányban.

Inger Szolimánról most egy jóízű, de kimenetelében szomorú eset kapcsán keletkezett riport.

Az alkirály tegnap Belényesben tartózkodott. Részt vett az ottani országos vásárban. — ami minden bizonnyal — igen kedvezően üthetett ki a délceg nagyurra, mert pezsgős-muzsikás kedve támadt.

A belényesi «Városi vendéglő»-ben gazdag menüt evett végig, és befejezésül pezsgőt rendelt. Ez a befejezés volt minden további eseményeknek a kezdete. Ujjongott belül a fenséges ur szive és királyi bőkezűsége felébredt. Kereset valakit, egy senkit, akivel osztogató kedvét éreztette.

Meglátta a vendéglő üvegablakán át a szürkén görnyedő, naptól izzadtan ballagó szegény rumunyukat.

— Eresszék hozzám a népet! — kiáltott aranycsörgő uri hangulatában és behívott egy csomó bocskoros móc atyafit az asztalához.

— Mit isztok? Mummot vagy Moel Chandont?

— Nustyu, nustyu... — szerénykedtek a kerek oláhok, — Pajinkát domnu, pajinkát... ajánlta az egyik szeszkeszű Decebál-ivadék.

Inger Szolimánban győzött a jó magyar érzés. Törlejt rendelt. Késő délutáni napáldozásig, hat óráig itatta az alkirály a népet. — A jó rumunyoknak káprázott már a szemök az édes, gyöngyös italtól, de azért csak nyakalták befelé a pezsgőt.

Hat órakor az előzékeny vendéglős kisegítette a vendéglő ajtaján öfenségét az emirt, aki már pezsgőn át látta a falusi este színeit. Pirosat látott minden felé és előre megjósolta a mult héten elmúlt földrengést. Azután egyéb jármű híján egy paraszt szekerre ültették fel. Nagy tisztelettel segítettek a kocsiba, mert hiszen kevéssel előbb a vendéglőben kerek 2600 koronát láttak nála a földhöz ragadt atyafiak. Sorra ropogtatta a kényes bankókat és csilingeltek ujjai alatt a kölyök ércek...

Negyedóra mulva felpattant a városi vendéglő ajtaja.

Inger Szolimán állt ott.

Fenségesen állt, mint egy király és haragtól harsogó hanggal, mint a fekete oroszánok ott a szomáli sziklahegyek közt.

— Hé, vendéglős, stöbbi! Hol a pénzem? Itt vették el, ti! Mielőtt kocsira ültem, még az egész kétezer hatszáz korona nálam volt! Ide azzal a pénzzel!

A vendéglős rémülten szabadkozott, de az emir nem tágitott.

A szudricsi állomásfőnök, aki véletlenül ép-

pen a helyiségben tartózkodott, békítőleg lépett közbe.

Erre az alkirály ő ellene fordult és rajta követelte az eltűnt ezreket.

Persze nagy kalamajka lett. Szó, szitok, vilámok és mennykövek röpködtek. Inger Szolimán szentül meg volt — tán ma is meg van — győződve, hogy a «Városi vendéglő»-ben vették el a pénzt.

Olyan nagy szcéna kerekedett, hogy földrengett bele a ház, az utca, összes kapcsolt részeivel. Végül tablónak, megjelent a csendőrség és nyomozni kezdett.

Minden zugott, minden gyanus embert átmotoztak, de hiába.

A pénz nem került meg.

Talán a nép, az istenadta nép bővebb utba igazításokat adhatna a két és félezer koronák holléte felől...

Zsarolás hipnózissal.

A modern Svengáli.

Rövid időn belül vagy 15 feljelentés érkezett a bécsi rendőrséghez Baldauf József ellen. Egyik regényesebb, mint a másik, de valamennyiben ugyanaz a vád: hipnózissal és hipnózis útján elkövetett zsarolással vádolják meg a fiatal embert.

Elegáns, imponáló megjelenés Baldauf József. Tulajdonképpen Berger a neve és a lakatosmesterséget tanulta, de a lakatos ipar helyett a nők elcsábításával és kizsarolásával akart magának előkelő életmódot biztosítani.

Külsejei s alkalmas volt erre: szurós szemei félelmetesek voltak a nők előtt. Ruházata is kissé különös volt és a balkezén mindig egy vastag ezüstgyűrűt viselt, nagy Krisztusfővel. Ismeretséget kötött asszonyokkal, különösen magános özvegyekkel, idegbeteg nőkkel és elhitette velük, hogy ő gondolatolvasó, — csodadoktor és hipnotizálással meggyógyít minden betegséget.

Sikerült is neki több asszonyt hálójába keríteni és a viszonyait mindig pénzre tudta felváltani. Legutóbb egy bécsi özvegyet «gyógykezelt».

Nála is lakott és elmondta neki, hogy egy nagy szanatóriumot fog nyitni a beteg asszonyok számára. Az özvegy pénzt is adott neki. De Baldauf, úgy látszik, nem elégedett meg az özvegygyel, hanem a leányát is meg akarta magának kaparítani. Ekkor végre kitorpte a nyakát, mert a leány Baldauf-Berger Józsefet feljelentette a rendőrségen. Ezt a feljelentést hamarosan követte a többi is, jórészt asszonyoktól, akik mind hipnotizálással és zsarolással vádolják meg. Megindult a rendőri eljárás és tegnap délután a bécsi rendőrség letartóztatta a szélhámost. Megvizsgálta a rendőrorvos is és megállapította, hogy Baldaufnak szokatlanul erős a szuggeráló képessége.

Visszautasított szindarab.

Kártérítési pör.

A szerzőnek abból, hogy a darabját előadják-e vagy sem, kétségtelenül nemcsak anyagi, de erkölcsi előnye, esetleg hátránya származik. Ez tette, hogy egy magyar szerző pört indított a Nemzeti Színház ellen — amint keresetében mondotta — erkölcsi hátrányának vagyoni jogi megállapítása iránt.

A kartérítési pör azzal végződött, hogy az író a kartérítési igényeivel elutasították.

Három fórum foglalkozott a kérdéssel, — mely a «Hajtóvadászat» című darab körül támadt. Az első és harmadik fórum az író ellen

döntött, ellenben a királyi tábla kimondotta, hogy a szerzőt igenis megilleti a kartérítés.

Ezt az ítéletet — bár utóbb a Kuria döntése folytán megsemmisült — alább adjuk.

A pör úgy támadt, hogy a Nemzeti Színház szerződésileg kötelezte magát a «Hajtóvadászat»-nak három éven belül leendő bemutatására, de ez nem következett be, hanem ellenkezőleg, utóbb egyenesen «visszautasították» a darabot.

A fentebbi megállapodáson kívül volt a szerződésnek egy pontja, mely így szólt:

Ha a Nemzeti Színház igazgatósága a felperes színművét három éven át elő nem adhatja és a hozzáintézet kérdésre kinyilatkoztatja, hogy azt a megkereséstől számított félév lefolyása alatt sem akarja előadatni, úgy fentartatik felperesnek az a joga, hogy a nevezett színművet Budapest főváros bármely más magyar színpadán előadhassa.

A törvényszék — ere a második pontra hivatkozással — úgy fogta fel a vitás kérdést, hogy elő nem adatván a darab három év alatt: nem kartérítéshez való joga támadt a szerzőnek, hanem joga nyílt csupán arra, hogy a művét színpadra vihesse — másutt. Adassa elő, ha tudja, más színpadon.

Nők rovata.

Állami házasságközvetítés.

Nősülésre buzdító intézet.

Angol nő fejében támadt az az eredeti ötlet, hogy egy kicsit könnyítsen a házasságlandók sorsán. Ma már számtalan körülmény nehezíti meg a házasságkötéseket s az anglianus e pótló körülményeket akarja elhárítani azoknak az utjából, akik testileg és szellemileg alkalmatlanok arra, hogy családot alapítsanak. Egy kissé idegenül hangzik az ő terve, de az bizonyos, hogy az angolok kiválóképpen praktikus gondolkozású emberek. Maud Ch. Braby az az angol nő, aki a házasságok megkönnyítésére eredeti ötlettel állt elő, s ezt egy könyvben teszi, amelyben igen okosan és meglepő buzgalommal vázolja a két nemnek egymáshoz való viszonyát. A könyv címe: A modern házasság, — mely most jelent meg Sokolovszky Theirmann Klára fordításában a német könyvpiacra.

Ambár a szerző fejtegetéseiben mindig az angol viszonyokat tartja szem előtt, azok mégis kétségtelenül általános emberi érdeklődésre tarthatnak számot. A statisztikai adatokból csaknem világszerte meg lehet állapítani, hogy a női nem jelentékeny többségben van a férfinem felett. Továbbá az is általánosan ismert dolog és mindenelfé érezhető, hogy a szociális viszonyok a házasságkötéseket nagyon megnehezítik.

Ebből a tényből kiindulva, Braby asszony úgy vélekedik, hogy kívánatos lenne, hogy az állam nősülésre buzdító intézetet létesítsen, azt messzemenő állami kedvezményekben részesítendő. Ez az intézet előmozdíthatná a nők kivándorlását a gyarmatokba, ahol a férfiak megutnyomó számban vannak. Ilyen módon ott hon apadna a vén leányok száma, a gyarmatokon pedig megszűnnék a nők hiánya. Ennek az intézetnek lenne feladata az is, hogy a nagy városokban magánosan robotoló férfiak és nők könnyebben egymásra találjanak. A dolgozó leányok ugyanis a nagy városokban ritkán kapnak férjet és vénkisasszonyokká lesznek.

Ez az intézet vehetné kezébe a hozomány kérdését is. Két-három rendkívül finom érzékű emberbarát foglalkozott is már ezzel a kérdéssel, de minden ilyen irányú mozgalomnak olyan jellege van, mintha házasságközvetítő ügynökség lenne és nem szívesen veszik igénybe. A házasságra buzdító egyesületnek mégis kellene ezzel az akadálylgyal számolnia s az igazi cél-

ját más név alá rejteni. Az irónó meg van győződve arról, hogy ha finom lelkű nők és férfiak önértéküket veszélyeztetése nélkül előnyt húzhatnának belőle, mindkét nem rendkívüli módon igénybe venné ezt az intézetet. Olyan klub segítségével lehetne megoldani a kévdést, a mely a társadalmi érintkezésre alkalmas lenne. E klubban hangversenyeket, táncmultságokat, kirándulásokat lehetne rendezni, amik forrásai lennének az örömmek és kellemesebbé tennék ezt a szomorú életet. Ha az intézet prosperálná vidéki fiókintézeteket lehetne nyitni. Gyakran olvashatjuk a lapokban, hogy a középosztályhoz tartozó fiatal emberek, akikben megvolna a nősülési kedv, azért nem házasodnak meg, mivel a saját társaságbeli nőkkel alig van ismeret-sége.

Ennek aztán a szerencsétlen vadházasságok a következményei, pedig ezer és ezer hozzávaló leány közül választhatna, ha ismeret-sége volna köztük. És szomorú egyedülvalóságban fölÉyik le számtalan családjának temett leány élete is, mivel a magához illő körökben nincs férfiismeretsége.

Ezek az otthon és egy jó férj utáni vágyban szenvednek el. Amíg a nősülésre buzdító intézet megvalósulhat, addig a tapintatos és melegen érző ember baráti szíveknek még sokat kell küzdenie.

Pedig mennyi örömet sugározna ez a magányos szívekbe és csekély betéttel mily gazdagon lenne pénzben én időben megjutalmazva. Érdekes, hogy Westermarck Az emberi házasságok története című művében egész sor tekintélyre hivatkozik, hogy sok régi nemzetnél a házasság egy mindenkire kötelező vallásos kötelesség volt.

A mohamedánoknál ez még most is kötelesség.

A hébereknél szokatlan volt a nőtlenség és ez a közmondás járta náluk: «Akinék nincs felesége, az nem ember.»

Az egyiptomiaknál tisztátalan, sőt becstelen dolog volt egy férfira nézve, ha nőtlenn maradt, pedig meg házasodhatott volna. A kínaiak siralmas szerencsétlenségnek tartják, az ifjura nézve, ha nőtlennül hal meg, a hinduknál pedig az olyan férfit, aki nőtlenn maradt, ma is úgy tekintik, mint az ember i társadalom haszontalan tagját.

TÁVIRATOK.

A nagy sztrájk.

London, augusztus 8. Májig hatvan-ezer kikötőmunkás állott itt sztrájkba. Liverpoolban 3500 vasuti alkalmazott, a londoni északnyugati vasutársaságnál pedig valamennyi munkás proklamálta az általános sztrájkot. Manchesterben is sztrájkolnak a vasuti munkások.

Marokko.

Páris, augusztus 8. A Havas-ügy-nöksej jeienti Madridból 7-iki keletre: Silvestre ezredes radiogram utján közli, hogy tegnap száz emberrel a Lukos folyó gazlójánál állást foglalt.

Ferdinánd király Rómában.

Róma, augusztus 8. Az udvar köreiben nire jár, hogy Ferdinánd bolgár király az idén, Ferencz József királynál teendő látogatá a után Rómába is eljön, hogy Viktor Emánuel királyt meglátogassa.

A portugál képviselők napidija.

Lisszabon, augusztus 7. A nemzetgyűlés törvényjavaslatot fogadott el, amely a képviselőknek és a szenátoroknak napidijakat biztosít.

Felrobbant katonai löporraktár.

Róma, augusztus 8. Tarento közepében Buffalutóban az éjszaka levegőbe repült a katonai löporraktár. Olyan rettenetes volt a robbanás, hogy Tarentóban földrengésnek hitték, a lakosság álmából felriadt, félmezitelenül az utcára rohant és keservesen jajveszékelt. Még nem lehet tudni, mennyi emberáldozata van a katasztrófának.

Balfour indítványa.

London, augusztus 7. Az alsóház a Balfour által javasolt rosszaló indítványt 365 szavazattal 240 ellen elvetette.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonafőzsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, aug. 8.

Az árak 50 kilogramonként

buza ápr. . . . . 11.45—11.43.

buza okt. . . . . 11.26—11.22.

rozs okt. . . . . 9.10—9.15.

zab május. . . . . ————.

zab okt. . . . . 8.17—8.12.

Tengeri szept. 1911. 7.56—7.55.

Tengeri máj. 1912. ————.

Ertéktőzsde. Osztrák hitelrészvény 662.50
Magyar hitelrészvény 845.25.

REGÉNY.

A régi jó világból.

(Folytatás.)

XXXI.

Kupecz pedig ment, vágatva a pokoli sötétségben, pokoli gondolatokkal.

És amint egykor szive annál jobban felvidult, minél közelebb ért a faluhoz, úgy most annál jobban fölvidult, minél messzibbre hagyta a falut maga mögött.

Itt hagyta házat, családját, becsületét, jó nevet, és bele téved a vadon rengeteibe, — hol életet kell oltani, hogy éhen ne vesszen, hol a marcona, embergyűlölő állatok között lesz nap pali tanyája, a kemény, hideg mostoha föld éjjeli fekvőhelye, és azon sem hagyja őt örökké zaklató félelem: hátha elfogják?!

Örökké üzi, kergeti őt az irtóztató félelem: hátha elfogják?!

Soká, soká vágatott így saját lelkiismeretétől üldözve, midőn végre eszébe jutott, hogy még sem kellene neki földönfutóvá lenni! Hisz meglehet, hogy a pénzt nem a törvény emberei, hanem ismét tolvajok ásták ki a földből?

És e gondolat egyszerre más irányba terelte lelkét. Valószínűnek, sőt bizonyosnak kezdé tartani, hogy a pénzt tolvajok lopták el tőle! Tán maga Puczer! Igen, igen! Puczer! Az ő testi lelki jó barátja! az ő vezérleke!

Azért kért tőle tegnap kölcsön, hogy utána leskelődjék, mikor ki fogja ásní! Nagyon kitélek tőle, hogy ólalkodjék, kémkedjék. Hisz már régen úgy tetszett neki, mintha gyanuba tartaná! És azért elégedett ma meg a hetven forinttal! Igen ám! mert akkor már a pénz mind a zsebében volt. Bizonyos tehát, hogy a pénzt más nem lopta el, mint az! És azért azért akar ő eddigi bitang életének hátat fordítani!

Arra aztán megfordította utját visszafelé, és felette nevelésnek találta, hogy csak egy

pillanatig is tudott ilyen veszett ijedségbe esni! És minél jobban győződött meg a félelem neveléséről, annál világosabban derült ki újra jó kedve.

Azonban a faluba egyáltalán nem akart visszatérni.

Mit mond majd a házbelieknek, ha kéri, hol járt e sötét éjszakában?

Ez könnyen gyanura is adhat okot!

Aztán minden vig kedve mellett is egy kicsit mégis félt, hogy el találják fogni, ámbár ezt ő magának sem tudta megvallani.

A pusztájára ment tehát.

Már hajnalodott, mikorra oda ért, és az udvaron imitt-amott egy-egy béres javában sürgölődött már a reggeli munka körül; de amelyet azonnal abba hagytak mindnyájan, azon való bámulatában, hol veszi itt magát a gazda olyan korán.

Kupecz könyvedén ugrott le a lóról. Azt mondta a bámulóknak, meg akarta őket lepni, hogy meglássa, mikor virrad meg a pusztán. Aztán bejárta a gazdaságot, rendezkedett, intézkedett, számon kérte a pajtagazdától az életet, a bacsótól az új bárányokat; megdicsérte a serényeket, korholta a hanyaokat, de szeliden, módjával, nem veszkedett ma senkivel.

Mikor aztán egészen megviradt, elküldte a gazdát a faluba, feleségéhez, azon izennel, hogy ő itt van a pusztán, itt marad egész nap és ha valami különös dolog előadná magát, tudósítsák őt rögtön; a gazdának pedig még különösen lelkére kötötte, hogy feleségén kívül senkivel se szóljon itt létéről.

Tíz óra tájában visszaérkezett a gazda, Kupecz egy darabon elébe ment, és egészen megkönnyebbedett a lelke, mikor megtudta, — hogy a faluban minden a maga rendjén van, csak Magda asszony érzi magát rosszul, és nagyon aggódik a gazda után.

Hiába volt tehát minden félelem! Az most már bizonyosképp állt előtte, és nem kevésbé az is, hogy a pénzt más nem ásta ki, mint Puczer.

Eészen felvidult. Még örült is annak, hogy meyzabadult a kárhuzatos pénztől és hogy éppen Puczer vitte el. Így egy uttal két bajtól szabadult meg.

Ey ideig még itt maradt a pusztán, aztán visszaindult a faluba. Derült lélekkel, jártatta szemeit a körülötte elterülő vidéken. Szép verőfényes nap volt, a leveő már tavasziasan enyhe; a hegy harántékairól már leolvadt a hó; imitt-amott zöldes yöpség is tűnik már elő.

Folytatjuk.

Mindenféle

kült.

Nyomtatványokat

olcsón készít

HOROVITZ ZSIGMOND

könyvnyomdája

Darabos-utca 7. sz. a.

NESTLÉ

az egészséges gyermeklisztje

és a beteg gyermek a gyomorbetegségek régióba bevált tápláléka

Megóv a hányástól, hasmenéstől, belhurortól és elhárítja ezeket

A legjobb alpesi tejet tartalmazza

Ára 1 kor. 80 fill, minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

Wagner Manó

tan- és nevelőintézete.
Rákospalotán, Budapest mellett.

Nyolcz osztályu **főgimnázium**
nyilvánossági és érettségi vizsgák tartási joggal.

Nyilvános **POLGÁRI** fiiskola.
Lelkiismeretes felügyelet.
Alapos oktatás. Jó ellátás.

Kitünő tanerők. Alapvető ismétlőtanítás
Nagy árnyas kert és játszótér.

A tanulók lehetnek bennlakók és fél-
kosztosok.

Kivánságra „Ismertetőt” küld az igazgatóság
Rákospalota.

(Vasuti állomás, posta, távirada, telefon)

Hajhullás és korpa képződés ellen
nincs jobb az

Amerikai Hajpetrolnál **Ára**
1-50 tillér

KUBEK SÁNDOR

„Megváltó” gyógyszerárában.
Debreczen, Tiszapalota.

Polgári fiu- és leányiskola.
Gölnichányán.

Szepesmegyében, Gölnichányán, a gyönyörű fekvésű ősrégi bányavárosban a jövő iskolai tanévétől községi fiu- és leány-polgáriiskola nyílik meg, az első és második osztállyal.

Felhívjuk iskolánkra a közönség és a tanügyi körök figyelmét s kérjük nyomós paedagogiai és egészségügyi szempontok alapján a szülőket, adják fiaikat, leányaikat ide mihozzánk bizalommal. Utalunk a közismert kiváló szepesmegyei iskolákra arra a föltétlenül jótékony hatásra, melyet a kitünő hegyi éghajlat, másrészt az idegenben eltöltött egy-néhány esztendő a gyerek szervezetére és egész gondolatvilágára gyakorol, utalunk végül arra, hogy a német nyelv alapos elsajátítására az iskolán kívül is inkább mint bárhol az országban, Gölnichányán a legteljesebb alkalom van. A polgári iskola elvégzése után a helybeli fémipari szakiskolában folytathatja tanulmányait a fiu növendék.

A gyermekek jó családokhoz való olcsó elhelyezéséről gondoskodunk. Cseréket is szívesen közvetítünk. Előjegyzéseket elfogad aug. 15-ig **Mück Sándor tanár, Gölnichányán**, ugyan-csak ő áll az iskolára vonatkozó minden ügyben szívesen rendelkezésre.

Vigyázat

80 ezer pár cipő alkalmi eladása

4 pár cipő csak 10 korona.

Egy nagy gyár fizetési zavarokba jutván, megbízást adott nekem egy nagy tömegnek beszerzési áron alól való eladására.

Emélfogva eladok mindenkinek 2 pár férfi és 2 pár női füzőcipőt, barna vagy fekete bőrből, erős szegzett talppal, legújabb elegáns állásban; nagysága szám vagy centiméter szerint.

Minden 4 pár cipő együtt csak 10 korona.

Szétküldés utánvétellel. Kicséréles megengedve.

Első keresztény cipőkiviteli áruház.

Humann Ferencz, Bécs, Aloisgasse II/2.

Debreczen

legrégebb

Fényképezési szaküzletében

Piac-utca 12.

Fényképezési cikkek

gyári árban

beszerezhetők.

Levélpapírok,

Üzletikönyvek,

Képeslevelezőlapok

leszállított árban kaphatók

HOROVITZ ZSIGMOND

papírüzletében

Debreczen, Piac-utca 12. sz.

(volt Stenczinger-ház.)

Izléses

nyomtatványok

bankok, hivatalok, iparosok, kereskedők, munkások részére

jutányos árban készülnek.

Papírüzleti telefon 330. Könyvnyomdai telefon 412.

Apró hirdetések.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

A hajregénátor az őszülő haj eredeti színét visszaadja anélkül, hogy festene. Ára 1 kor. 50 filér Kubek Sándor „Mégváltó” győgszertárában Debreczen, Tiszapalota.

Utcai emeleti lakás minden modern kényelemmel augusztus elsejére kiadó. Irodának és hivatalnak is igen alkalmas. Ertekezhetni Csapó-utca 10. sz. alatt, az udvarban, földszinti lakás.

Elegánsan butorozott különbejáratu utcai szoba villanyvilágítással Darabos-utca 7. sz. alatt kiadó.

Egy tanuló felvétetik Félégyházi János fűszerkereskedésében. Piac- és Miklós-utca sarok.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyú üvegajtóval eladó. Bővebbet Darabos-utca 7. sz.

Egy vasüst, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

EGERBEN emeleti uriház eladó. Bővebbet Balogh őrnagynál, honvéd-kórházban Budapest. Ügynökök díjaztatnak.

FEJESKÁPOSZTA, kelkáposzta, fejes saláta, karalábé, cukorborsó, új burgonya, zöld bab, ugorkát nagyban és kicsinyben szállít Sperlinger Csongrádról.

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

TOKAJI szomorodni, 1906. évi, 5 liter 10 K. Tokaji édes aszabor 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve, Grittner Lajosnál, Tokajban.

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papiros, kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papirtüzletében Piac-utca 12.

TÉLI SZALAMIT gyári áron szállít Gáspár Testvérek hentesáru üzlete Székelyudvarhelyt.

SALVATOR

Gummi-sarkak

Mindenütt kapható!

Vezérképviselő: Hermann Hirsch, Wien, V/3

Árlejtési hirdetmény.

Az **Ugoc sai Takarékpénztár-Egyesület** alábbi feltételekkel nyilvános árlejtést hirdet a **Nagyszöllösön** felépítendő **banképület és bérház** munkálataira:

1. A munkálatok a következők:

- I. Föld-, kőmives- és elhelyezőmunka.
- II. Ácsmunka.
- III. Kőfaragómunka.
- IV. Vasmunka.
- V. Tetőfedőmunka.
- VI. Bádógosmunka.
- VII. Asztalos-, lakatos-, mázoló- és üvegesmunka.
- VIII. Burkolómunka.
- IX. Szobafestőmunka.
- X. Vász nredőnymunka.
- XI. Kályhás munka.
- XII. Csatornázás- és vízvezeték munka.
- XIII. Szobrászmunka.
- XIV. Különbélek.

2. Az árlejtésen csupán képesített és megfelelő ipari jogosultsággal bíró hazai iparosok vehetnek részt.

3. A tervek, munkakivonatok, ajánlati űrlap és pályázati feltételek megtekinthetők egyrészt az **Ugoc sai Takarékpénztár Egyesületnél, Nagyszöllösön**, másrészt **Fejér Lajos és Ritter Ignác** tervező építészek irodájában (Debrecen, Szent-Anna-u. 51. sz.). Ugyancsak ezeken a helyeken szerezhetők be a költségvetési kivonat és ajánlati űrlap kitöltésre alkalmas példányai 5 koronáért.

4. Ajánlatok csak az összes munkákra együttvéve tehetők.

5. A munkák létesítésére az állami általános és különös vállalati feltételek minden irányban mérvadók és ajánlattevő vállalkozó ajánlata által elismeri, hogy ezeket a feltételeket ismeri és azokat magára nézve minden tekintetben kötelezőnek elfogadja.

6. Tartoznak a pályázók a kiszolgáltató költségvetési kivonatban az egységárakat számokkal, az eredményezett végösszeget pedig a költségvetési kivonat végén számokkal és betűkkel feltüntetni. Csakis azok az ajánlatok fognak figyelembe vétetni, amelyek az eredeti munkakivonaton és ajánlati űrlapon tétettek.

7. A lepecsételt ajánlatok legkésőbb **f. évi augusztus 30-ának déli 12 órájáig** az Ugoc sai Takarékpénztár-Egyesületnél, Nagyszöllösön, nyújtandók be és ugyanazon d. u. fél 3 órakor fognak nyilvánosan felbontatni. Az ajánlatok lepecsételt borítéka következőképen készítendő:

„Az Ugoc sai Takarékpénztár-Egyesületnek

Nagyszöllös.

Ajantat az Ugoc sai Takarékpénztár-Egyesület banképület és bérház építkezésének munkáira“

8. Tartoznak az ajánlattevő vállalkozók az ajánlati űrlapon megjelölt összeg 5 százalékát, azaz öt százalékának megfelelő bántópenzt legkésőbb folyó évi augusztus 29-ig az Ugoc sai Takarékpénztár-Egyesületnél akár készpénzben, akár értékpapirokban letenni.

9. Az építkezés legkésőbb folyó évi szeptember 15-én kezdendő meg és úgy szorgalmazandó, hogy még ebben az évben tető alá kerülhessen, ha csak az időjárás valamiképen megengedi. Az építkezés legkésőbb 1912. év július hó 30-ik napjáig föltétlenül befejezendő és rendeltetésének átadandó.

10. Az Ugoc sai Takarékpénztár-Egyesület fenntartja magának a munkák kiadására nézve az ajánlati összegre való tekintet nélkül, a szabad rendelkezési jogot.

11. Az ajánlattevők végleges döntésig, mely legkésőbb szeptember 10-ig megtörténik, ajánlataikkal kötelezettségben maradnak.

12. Az ajánlattevők tartoznak az ajánlatuk kiegészítéséhez szükséges anyag és gyártmány mintákat, az építés vezetőség az iránti felszólításának vételétől számított 3 napon belül bemutatni.

Kelt Nagyszöllösön, 1911. augusztus 8-án.

Az Ugoc sai Takarékpénztár-Egyesület

IGAZGATÓTÁGA.